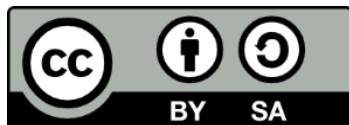

ΣΕΡΒΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ Ι

Ενότητα 1: Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

Μπορόβας Γεώργιος

Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σερβική ή Σερβοκροατική γλώσσα είναι μια από τις σλαβικές γλώσσες, και επομένως ανήκει στην οικογένεια των ινδοευρωπαϊκών γλωσσών. Μιλιέται από περισσότερα από δώδεκα εκατομμύρια Σέρβους, Κροάτες, Βόσνιους και Μαυροβούνιους στις χώρες που βρίσκονται στα εδάφη της πρώην Γιουγκοσλαβίας: Δημοκρατία της Σερβίας, Δημοκρατία του Μαυροβουνίου, Δημοκρατία της Βοσνίας Ερζεγοβίνης και Δημοκρατία της Κροατίας.

Οι γλώσσες των Σέρβων, των Κροατών και των Βόσνιων είναι όμοιες, με μόνη διαφορά τη διάλεκτο και σε κάποιες περιπτώσεις στο λεξιλόγιο, για το λόγο αυτό αναφέρεται και ως Σερβοκροατική γλώσσα. Ιδιαίτερη σχέση με τη σερβοκροατική γλώσσα, σε σημείο που να μπορεί να θεωρηθεί σχεδόν διάλεκτος, έχει η γλώσσα που χρησιμοποιείτε από τους κατοίκους της Σλοβενίας που όμως σήμερα θεωρείται ξεχωριστή γλώσσα.

Οι Σέρβοι είναι μέλη της ανατολικής ή ορθόδοξης εκκλησίας και χρησιμοποιούν το αλφάβητο το οποίο είναι γνωστό ως κυριλλικό ενώ οι Κροάτες όντας Ρωμαιο-καθολικοί, χρησιμοποιούν το λατινικό αλφάβητο όπως και οι Μαυροβούνιοι αλλά και οι Βόσνιοι αν και δεν ασπάζονται το ίδιο δόγμα ή την ίδια θρησκεία. Το κυριλλικό αλφάβητο είναι το αλφάβητο που χρησιμοποιείται επίσης στη Ρωσία και τη Βουλγαρία, δηλ. από όλους ορθόδοξους Σλάβους με κάποιες διαφοροποιήσεις. Το λατινικό αλφάβητο το οποίο χρησιμοποιείται από τους Κροάτες, τους Βόσνιους και τους Μαυροβούνιους είναι ίδιο με αυτό που χρησιμοποιείται στις δυτικοευρωπαϊκές χώρες με τη διαφορά ότι μερικά από τα σύμφωνα έχουν εφοδιαστεί με διακριτικά σημάδια τα οποία αντιπροσωπεύουν ορισμένους σύνθετους ήχους.

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

Το κυριλλικό αλφάβητο ονομάστηκε από τον άγιο Κύριλλο ο οποίος, μαζί με τον αδελφό του άγιο Μεθόδιο εκχριστιάνισε τους Σλάβους στη περιοχή της Μοράβια κατά τον ένατο αιώνα και είναι γνωστοί ως «απόστολοι των Σλάβων». Αυτοί οι δύο ιεραπόστολοι ήταν Έλληνες από τη Θεσσαλονίκη οι οποίοι γνώριζαν τη γλώσσα των βαλκάνιων Σλάβων, οι οποίοι εκείνη την περίοδο είχαν ήδη εγκατασταθεί σε απόσταση λίγων χιλιομέτρων από τη Θεσσαλονίκη. Στον Άγ. Κύριλλο αποδίδεται η δημιουργία αυτού του αλφάβητου με στόχο την επιτυχία της αποστολή του μέσω της μετάφρασης των ιερών κειμένων στις διάφορες σλαβικές γλώσσες. Αυτό το αλφάβητο το οποίο δημιουργήθηκε από Έλληνα χρησιμοποιεί για την αντιπροσώπευση των διάφορων φθόγγων το ελληνικό αλφάβητο με κάπνες τροποποιήσεις για την απόδοση των φθόγγων που δεν υπάρχουν στην Ελληνική γλώσσα. Πρέπει να επισημανθεί ότι το κυριλλικό αλφάβητο όπως χρησιμοποιείται στην Σερβοκροατική γλώσσα είναι καθαρά φωνητικό δεδομένου ότι κάθε γράμμα αντιπροσωπεύει έναν και μόνο έναν φθόγγο, κάτι το οποίο μπορεί δύσκολα να αποδοθεί από οποιοδήποτε άλλο Ευρωπαϊκό αλφάβητο. Το ίδιο πράγμα συμβαίνει και στο λατινικό αλφάβητο εκτός από τρία διπλά γράμματα τα οποία χρησιμοποιεί.

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

Το κυριλλικό αλφάβητο όπως χρησιμοποιείται στη Σερβία αποτελείται από τριάντα γράμματα, περιείχε αρχικά περισσότερα αλλά μεταρρυθμίστηκε στο πρώτο μισό του δέκατου ένατου αιώνα από το μεγάλο Σέρβο φιλόλογο και συγγραφέα Vuk Stefanović Karadžić (1787 - 1864), ο οποίος κατόρθωσε να φέρει το αλφάβητο σε πλήρη συμφωνία με τη φωνολογία της σύγχρονης προφορικής γλώσσας. Η γραφή αυτή όντας αρχικά δημιουργημένη από Έλληνα βασίστηκε για τη μορφή των γραμμάτων στο ελληνικό αλφάβητο. Το λατινικό αλφάβητο ακολουθεί αντίστοιχα την μορφή των λατινικών γραμμάτων αλλά τροποποιημένη προκειμένου να υπάρξει αλληλουχία με το κυριλλικό αλφάβητο. Στον πίνακα που ακολουθεί είναι το λατινικό αλφάβητο σε αντιστοιχία με το κυριλλικό:

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

ΛΑΤΙΝΙΚΟ	ΚΥΡΙΛΙΚΟ	ΛΑΤΙΝΙΚΟ	ΚΥΡΙΛΙΚΟ
A a	А а	L l	Л л
B b	Б б	Lj lj	Љ љ
C c	Ц ц	M m	М м
Č č	Ч ч	N n	Н н
Ć ć	Ћ ћ	Nj nj	Њ њ
D d	Д д	O o	О о
Dž dž	Џ џ	P p	П п
Đ đ	Ђ ј	R r	Р р
E e	Е е	S s	С с
F f	Ф ф	Š š	Ш ш
G g	Г г	T t	Т т
H h	Х х	U u	У у
I i	И и	V v	В в
J j	Ј ј	Z z	З з
K k	К к	Ž ž	Ж ж

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

Η ΠΡΟΦΟΡΑ

Η προφορά των σερβοκροατικών είναι απείρως ευκολότερη από οποιαδήποτε από τις άλλες σλαβικές γλώσσες, καθώς ο κανόνας ο οποίος ακολουθούν είναι « γράφεις όπως μιλάς και διαβάζεις όπως γράφεις». Η προφορά κάθε μεμονωμένου γράμματος είναι σε όλες τις περιπτώσεις η ίδια επομένως η μόνη δυσκολία είναι να μάθει κάποιος την εκφορά του κάθε γράμματος - φθόγγου.

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

Τα φωνήεντα

Τα φωνήεντα и, е, а, о, у προφέρονται "ανοιχτά" όπως στα ιταλικά. Η μεγάλη πλειοψηφία των συμφώνων δεν παρουσιάζει επίσης καμία δυσκολία.

Εκτός από τα πέντε κανονικά φωνήεντα (а, е, и, о, у) το σύμφωνο р μπορεί επίσης να λειτουργεί και ως φωνήεν όταν είναι (1) μεταξύ δύο συμφώνων, ή (2) στην αρχή μιας λέξης πριν από ένα σύμφωνο, σε αυτές τις περιπτώσεις χρησιμοποιείται όπως στην Αγγλική στη Σκωτία, π.χ. 1) Србин = σέρβος (*αρσενικό*), трговац = *έμπορος*, чврт = *εταιρία*. 2) Рђа = *σκουριά*, рвати се = *πάλεψε*, рђав = *κακός*. Το р πολύ σπάνια εμφανίζεται ως φωνήεν πριν ή μετά από ένα φωνήεν όταν η λέξη έχει περισσότερες από 2 συλλαβές, π.χ.. грс^ (3 συλλαβές) = *λαιμός* (υποκοριστικό). зарђати (4 συλλαβές) = *σκουριάζει*. Όλα τα φωνήεντα, συμπεριλαμβανομένου και του р, μπορούν να είναι στιγμιαία ή εξακολουθητικά.

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

Τα Σύμφωνα

Τα σύμφωνα, σύμφωνα με τον τρόπο της άρθρωσης τους κατατάσσονται σε δύο ομάδες:

Ηχηρά: б, в, γ, д, ѣ, ж, з, και и.

Αηχα: π, φ, κ, τ, ѣ, ш, с, ч, ц, χ.

Τα μόνα σύμφωνα που απαιτούν ιδιαίτερη προσοχή είναι τα ακόλουθα: ш (š) και ж (ž), ч (c) και ѣ (dž), ѣ (ć) και ѣ (đ). Το ш είναι άηχο σύμφωνο ακριβώς όπως στα αγγλικά το sh, ж είναι το αντίστοιχο σύμφωνο ηχηρό που προφέρεται όπως το s στην αγγλική λέξη pleasure, ή όπως j στη γαλλική λέξη jour. Το ч είναι ένα άηχο σύμφωνο ακριβώς όπως στα αγγλικά το ch στην λέξη chalk, το ѣ είναι το αντίστοιχο σύμφωνο που προφέρεται όπως το j στην αγγλική λέξη John. Η μόνη εμφανής δυσκολία είναι με τα δύο σύμφωνα ѣ και ѣ, αν και δεν είναι με κανένα τρόπο αξεπέραστη. Η εκφορά αυτών των δύο συμφωνιών γίνεται με τον εξής τρόπο: τα δόντια πρέπει να βρίσκονται κοντά και τα χείλη να είναι ελαφρώς ανοιχτά ενώ η δύο άκρες της γλώσσας πρέπει να ακουμπούν στο εσωτερικό των ούλων της άνω γνάθου και να συρθούν ελαφρώς προς τα πίσω τη στιγμή που βγαίνει ένα ρεύμα αέρα από το στήθος μέσω του στόματος. Το σημαντικό σημείο είναι ότι το ѣ είναι *άηχο* και το ѣ ηχηρό. Κατά συνέπεια το ѣ και το ѣ αντίστοιχα με το ч και το ѣ έχουν παρόμοιο στον ήχο, μόνο που τα πρώτα είναι υπερώια σύμφωνα ενώ το ч και το ѣ δεν είναι. Το σύμφωνο χ πριν από ένα σύμφωνο, όπως στη λέξη *χвала*. = *ευχαριστώ*, προφέρεται όπως *ch* στη σκωτσέζικη λέξη *loch*, αλλά πριν από ένα φωνήεν προφέρεται όπως έναν συνηθισμένο αγγλικό *h*, όπως στη λέξη *χαρτί* = *χαρτί*. Είναι σημαντικό επίσης να τονισθεί η διαφορά μεταξύ л και ѣ, όπως και μεταξύ ѣ και ѣ καθώς τα ѣ και ѣ είναι οι *απαλότερες ή υπερώιες* μορφές τοίν^αι H, ακριβώς όπως το ѣ και το ѣ είναι οι *απαλότερες ή υπερώιες* μορφές τ και д. Η προφορά τους είναι τέλεια εύκολη και φυσική για τους αγγλόφωνους εκτός από το τέλος των λέξεων στην οποία θέση τα γράμματα αυτά στα σερβοκροατικά εμφανίζονται σπάνια ενώ στη μέση των λέξεων ηχούν όπως L και N στις αγγλικές λέξεις *million* και *new*.

Παράδοση του 1 Κεφαλαίου

Διπλά φωνήεντα και διπλά σύμφωνα

Δεν υπάρχουν διπλά φωνήεντα ή διπλά σύμφωνα στην Σερβοκροατική. Εάν δύο ίδια φωνήεντα συμβεί να βρεθούν μαζί τότε κάθε ένα προφέρονται χωριστά, π.χ.

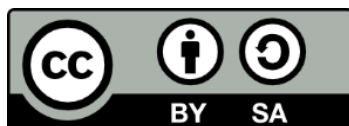
црноок = црно-ок = *μαυρομάτα*. поорати = по-орати = *τελειώστε*.

Αλλά εάν είναι το αποτέλεσμα του σφάλματος ενός συμφώνου, συγχωνεύονται σε ένα μακροχρόνιο φωνήεν, π.χ.

сна (*ϋηλ.*) = *νύφη*, από το снаа από το снаха. (οι μορφές снаја και снаха χρησιμοποιούνται επίσης.)

саг (*αρσ.*) = *ρολόι, ώρα*, από το саат, από το сахат.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ